

DIMENSIÓ I ESTRUCTURA DEL SECTOR CULTURAL A BARCELONA.

Síntesi del resultat de la investigació realitzada, per encàrrec de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, per les empreses Comedia Consultancy (Londres) i INITS (Barcelona).

En un context de creixent competència entre territoris i especialment entre ciutats, les produccions culturals es consoliden arreu com una via de regeneració urbana, d'expansió i internacionalització de les ciutats. Economia i desenvolupament es lliguen, doncs, més que mai, a cultura. Partint d'aquesta hipòtesi, l'estudi analitza la cultura com a sector de l'economia de la ciutat a Barcelona.

La producció cultural es realitza en una estructura de producció que posteriorment s'introdueix en un circuit de distribució i finalitza el seu cicle en alguna forma de consum. L'estudi analitza aquest circuit per identificar els punts febles i els punts forts de la capacitat cultural de Barcelona. Tanmateix la cultura, com a sector econòmic, no està al marge d'altres sectors productius entre els que s'inclouen indústries químiques, tèxtil, producció de béns de consum...amb els quals s'interrelaciona com a proveïdor i client inserint-se en el sistema productiu de la ciutat, amb un pes determinat dins del conjunt de l'economia de la ciutat.

Un dels aspectes més innovadors i clarificadors de l'estudi és la determinació i l'anàlisi de les cadenes de producció per sectors. S'ha classificat la cultura en diferents sectors i, alhora, s'han analitzat les diferents fases del procés de producció de cada sector, de manera que es pu-

gui determinar quines d'aquestes fases presenten un estadi més desenvolupat, la lògica interna del procés productiu i l'avaluació del nivell de consolidació dels diferents components d'aquest procés.

Els sectors tractats, definits conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona, són els següents:

- Arts escèniques: teatre, òpera i dansa
 - Arts plàstiques: pintura, escultura i fotografia
 - Música: clàssica, pop-rock, jazz, cantautors i folklore
 - Indústries àudio-visuals: indústria cinematogràfica, videoedició, producció televisiva.
 - Indústries de l'edició i arts gràfiques
 - Artesania
 - Disseny: disseny gràfic i industrial
- També s'han considerat de manera parcial la publicitat, la ràdio i la premsa, com a sectors fronterers amb els inclosos dins el sector cultural.

Algunes conclusions

L'anàlisi sectorial de les cadenes de producció que presenta l'estudi permet arribar a un nivell precís de localització de les potencialitats i dels punts febles de la ciutat en matèria cultural, però també permet algunes consideracions de caràcter general com les següents:

- La dimensió del sector cultural de l'àrea de Barcelona es pot resumir en una ocupació de prop de 44.000 persones estructurades en unes 8.500 unitats orga-

nitzatives, amb una dimensió econòmica que se situa al voltant dels 480.000 milions de pessetes. Això representa que el sector cultural ocupa entre 6 i 8% dels treballadors de Barcelona i el seu valor es troba per sobre del 6% de la producció de l'Àrea Metropolitana. Aquestes xifres s'han de considerar com "ordres de magnituds" més que com estadístiques, ja que, com s'ha dit, la quantificació exacta del sector cultural és una tasca avui per avui impossible de realitzar amb els instruments informatius que hi ha. Fiabilitat de les xifres, disponibilitat d'informació, solapaments i dobles comptabilitats, així com absències importants -valor del patrimoni artístic i cultural i el valor econòmic de la seva utilització, dimensió del sector no lucratiu- són elements prou vàlids per insistir que aquestes xifres indiquen magnituds i tenen caràcter d'estimació.

A aquestes xifres cal afegir-hi la inversió pública en grans equipaments, que es valora en uns 40.000 milions per als propers quatre anys.

- Del conjunt analitzat destaca la dimensió -tant en valor com en ocupació- del sector de l'edició, la producció cultural més estructurada de la ciutat. Al seu costat, el sector de l'àudio-visual en totes les seves dimensions -cinema, televisió, vídeo, suports, materials fungibles...- es consolida com l'altre gran productor de l'àrea. En tercer lloc la música, en totes els seus vessants, és el centre d'un complex sistema de producció que presenta nombrosos desequilibris interns.

De fet, es constata que els sectors

més influents econòmicament són aquells que es troben en un estadi més elevat d'industrialització i tecnificació. Tots ells són sectors d'edició seriada, contínua o discontinua, i de difusió dirigits d'una forma o una altra a un consum massiu. Atres sectors com el disseny, el teatre i les arts plàstiques, malgrat la seva consideració social i ciutadana, tenen un pes econòmic molt reduït. Un càlcul acurat hauria d'incloure l'estimació del valor simbòlic, les aportacions d'aquests sectors en la promoció de la ciutat i els avantatges per a la resta de l'economia que representen l'existència d'aquests sectors (atracció d'activitats econòmiques, millora del producte i del procés, etc.).

En aquest conjunt s'ha de destacar la desavantajosa situació de la "balança comercial cultural". Efectivament, la importació cultural és molt superior a l'exportació, excepció feta en el cas de l'edició i les arts gràfiques. Aquesta importació superior a l'exportació es concentra, a més, de forma molt intensa en les produccions culturals més modernes que es realitzen basant-se en les indústries electròniques; i comporta fugues cap a l'exterior de recursos econòmics, i també humans, el component més decisiu de la producció cultural.

Alguns dels handicaps de base amb què es troba el sector cultural a la ciutat són:

– Una concepció idealista de la producció cultural que dificulta l'aplicació de criteris de racionalitat i gestió en la seva producció i comercialització.

– La manca de mitjans de producció bàsics per dur a terme els processos productius (espais, instruments...).

– La falta de canals i sistemes de comunicació econòmica i social eficients i eficaços.

– La manca de coordinació dels diferents agents públics que intervenen en les produccions.

– La mala estructuració d'algunes de les cadenes productives, amb greus llacunes en algunes de les seves fases, manca de sistemes de finançament clars i avantatjosos, debilitat de les xarxes de distribució i comercialització.

Molt sintèticament podem resumir aquesta situació en l'existència d'una concepció poc professionalitzada del procés productiu de béns i serveis culturals.

– Les potencialitats se centren en els següents aspectes:

– Un bon nivell de creativitat en termes generals a tots els sectors, destacant la dansa, les arts plàstiques i algunes individualitats de la música.

– Una demanda en creixement de productes i serveis culturals, que es manifesta més agudament en alguns sectors com ara les arts plàstiques, la música i l'àudiovisual, a causa de la revalorització social del consum cultural i l'augment del nivell de vida a la ciutat.

– Tradició creativa en alguns sectors importants com ara les arts plàstiques, el disseny i la fotografia.

– Certa qualificació dels creadors catalans en el context del mercat espanyol, especialment en teatre i dansa, disseny...

L'estudi constata que el sector cultural és un punt de trobada privilegiat on tres agents actius coexisteixen amb fronteres poc definides: el sector econòmic productiu -la indústria-, l'administració pública, i el sector privat de caràcter voluntari i associatiu. Aquest fet constitueix en si mateix una paradoxa: per una banda, com ha quedat dit, en algun aspecte contribueix a imprimir un caràcter romàntic o dependent de l'acció estatal a les empreses culturals, però per altra banda ofereix una base social tant a la creació com al consum, sense la qual no es pot entendre el fet cultural singularitzat. Aquest fenomen, que podem considerar d'abast universal, contribueix a què Barcelona es trobi en una bona posició relativa pel desenvolupament cultural en aquells subsectors en què la tradició associativa de la ciutat ofereix un bon punt de partida per a la formació de professionals i sobretot de públic demanant de serveis i productes. Darrerament a aquest entramat s'hi afegeix un nou agent, les empreses públiques o privades d'altres sectors productius que intervenen en la producció, difusió i consum cultural, bàsicament com a font de finançament. **I**

LA DIMENSÍO ECONÓMICA DEL SECTOR CULTURAL A BARCELONA

	Ocupació		Dimensió en milions	
Arts plàstiques	1.250	3%	11.000	2%
Fotografia	4.730	11%	18.450	4%
Disseny	385	1%	6.000	1%
Artesania	1.400	3%		0%
Teatre	2.370	5%	1.414	0%
Dansa	150	0%	170	0%
Edició	13.239	31%	259.000	55%
Música	3.719	9%	38.670	8%
Cinema	4.800	11%	28.930	6%
Vídeo	1.000	2%	5.000	1%
Televisió	3.050	7%	48.756	10%
Electrònica de consum	6.000	14%	52.756	11%
Indústria espectacle	1.000	2%	3.000	1%
Total	43.093		473.006	